

kommunuvalið

Eitt tólv ára skeið á Tvøroyri

Líkt er til, at valeynni á listanum hjá Tvøroyrar sósíaldemokratiska felag ætla at vinna býráðsvalið týsdagin, við at fáa fólk at trúgva, at einki er komið av skafti seinastu 12 árin síðani oyðimarkargongd teirra byrjaði. Teir hava bara ikki varnast, at nú eru teir staddir so langt úti í politisku oyðuni, at ongin hoyrir róp teirra.

Veruleikin er tann, at ongantíð í 160 ára søgu Tvøroyrar hefur býurin blóma sum júst seinastu 12 árin, hóast svar búskaparkreppa hefur rakt landið alt, seinastu helvt av skeiðinum.

Ogn og skuld

Dúgliga hava teir roynt at greiða fólk frá, hvussu stóra skuld kommunan hefur, uttan við einum orði at nevna ognirnar, ið skaptar eru. Teir gloyma bert, at veljarin dugir at silja, at tú kann ikki hava stóra skuld, uttan samstundis at eiga ogn.

I farna 12 ára skeiði eru iløgur gjørðar í niðanfyrir nevndu ognir:

Ferjulega á Drelnesi. Bát-

ahyl undir Tvørabakka. Keypt av gamla ísvirkinum við 5 skrivstovum. Innrættan av brunastøð í sama bygningi. Nýtt býráðshús. Tvøroyrar Skipasmiðja. Barnagarð og vøggustovu og barnadagrøkt. Aðrenn 1985 var ongin almenn barnaansing í Tvøroyrar kommunu. Í hesum øki starvast meira enn 20 fólk, frá leiðslu til reingerð. Egið høli til pesionistar og dagrøktina. Kropsvenjingarmiðstöð Nýggja tannlæknaútgærd. Nýggja telduútgærd, komfyrar og vindeygu til skúlan. Byggibúning á Drelnesi báðu megin landsvegin. Veg undir minnisvarðanum, í sambandi við byggibúning av 50 grundstykkjum. Liðuggerð av vegnum Tvøroyri-Trongsivág (igjøgnum Valin og Svabard-elverkið). Innkoyring til býlingin undir innara hváli. Eitt vala arbeiði, ið fremmandir meta satt lítarverk at vera.

Av øðrum ognum, ið Tvøroyrar kommunu eiga kann nevast:

Ítróttarhøll og cafeteria. I

djúpvatnstrolara M/tr Rankin. Heilsulandilin á Hvítanesti. Fiskahúsin á havnarókinum eystan fyri kongabrekkuna.

Av øðrum iløgum, sum gjørðar eru í 12 ára skeiðinum kann nevast vegabreiddingarnar og tey mongu parkeringsokini og kloakkinar, líka úr Øravík til Frødbiar, umframt kloakkreinsiverk og vatnreinsiverk.

At enda

Hugaligt hevði verið eisini at røst sær av størstu ogn

kommununar - Tvøroyrar Flakavirki, sum vit noyddust at sleppa, tí, sum bankastjórnir báðir endaði skriv til okkara dagf. 09.09.1993:

af hensyn til Tvøroyrar Flakavirki fremtidige muligheder, og af hensyn til planlægningen hos Føroya Fiskavirking finder vi det overordentligt væsentligt, at flakavirkið kan være med i Føroya Fiskavirking fra starten.

Spell bert, at hena glæsiga framtíðarætlan skuldi ligga í skeljasori 3 ár seinni.

Vóni við frammanfyristandandi at hava gjørt veljaranum greitt, at vit hava ikki bert høgt skattaprosent og stóra skuld, men eisini virðismiklar ognir, sum best verða vardar við at velja samgongulutan á valinum týsdagin.

Dánjal av Rana valevni javnaðarflokksins á samgongulistanum

Pengarnir eru søplaðir burtur

Í nógv ár hava okur, Tvøroyrar borgarar hoyrt nógv um, hvat Tvøroyrar kommunu átti, og serliga minnst okur ein mann, sum í allarbesta Richard Mikkelsen stíl rætti hondina upp á so gott sum øllum aðalfundum og harvið avgjörð næstan alt her á Tvøroyri.

Og rætt var tað, Tvøroyrar Kommununa átti nógv virði, tá ið teir sokallaðu borgarlígu tóku leiðsluna í býráðnum. Hon átti flakavirki, tveir djúpvatnstrolarar, tveir partrolarar og manet annað, men nú kemur so tann stóri spurningurin, hví er alt hetta søplað burt? Hví hefur Tvøroyrar Kommununa í dag eina skuld uppá 171 milliónir krónur og ongi virði, tí tá hesir mennirnir tóku leiðsluna skyldaði Tvøroyrar Kommununa bert 73 milliónir kr. og átti so gott sum øll hjól, sum mólu á Tvøroyri.

Í 14. september tann 19. apríl 1986 skrávar Dánjal av Rana, at «Sverre Midjord kemur at standa til svars fyri alt, hann hefur kostað okkum» (citát slut), og so er ein

frá Dánjal av Rana, ljóðandi uppá 17 milliónir at gjalda beinanvegin, avmyndað. So kann ein spyrja seg sjálfvan, hví upphæddin skal gjaldast til Dánjal av Rana og ikki Tvøroyrar Kommununa.

Skulu Tvøroyrar borgarar í dag skriva eina líknandi rökning til Dánjal og Páll og biðja teir gjalda 98 milliónir beinanvegin? Tí teir skulu væl eisini standa til svart fyri alt, teir hava kostað okkum!!!

Sama árið sum Fiskavirking sviðtók Tvøroyrar Flakavirki, setti Tvøroyrar kommunu 10 milliónir krónir í partapeningi í Tvøroyrar Flakavirki sjálvt um teir vistu, at tað vóru burturlakaðir pengar. Ikki teirra egnu, nei borgarans - eisini keyptu teir «Ísvirkið» frá Flakavirkinum fyri 5 milliónir krónur - teir áttu ikki at goldið meira enn eina millión kr. fyri tað, tí tað kostaði bert 600.000 kr. at keypa og við umbygningi kostaði tað 1 millión kr. av borgarans pengum søplað burtur.

Høvdu okur í dag havt hesar 15 millión kr. kundu

okur keypt flakavirkið kontant frá veðhavarunum og havt 7 millión kr. til at arbeiða við.

Kommunuskuldin:

I dag verða 9% goldin í rentum til Tryggingarsambandið fyri lani teir hava veitt kommununi.

Rentustøði í dag er ein 4-5% lægri, og eigur tað nýggja býráðið at gera alt tað kann fyri at fáa lækkað rentuna í Tryggingarsambandinum.

Vinnulívið er farið við pengunum, sigur Páll Vang í Sosialinum.

Nei vinnulívið er ikki farið avstað við pengunum.

At blaka 10 millión kr. í trotabúgvíð Tvøroyrar Flakavirki, at keypa gamla ísvirkið fyri 5 millión kr.

at veðhalda fyri 10 millión kr. í kassakrediti til ein trolara, at brúka 6 millión kr. til eina bodybuilding støð, at blaka 3 millión kr. í ein útgrevstur omanfyri posthúsið, tað kann ikki kallast vinnulívsvesteringar.

Skuldin er ikki niðurgoldin við 6 millión kr. í ár, Páll Vang.

Niðurgjaldingin við 6 millión kr. er peningur lántur úr kommunugrunninum. Harav eru so aftur 3 milliónir kr. inngoldnar í grunnin. Tað vil siga, at skuldin er niðurgoldin við 3 milliónum kr. Hugaligt! Tí við slíkum stýri verða okur skuldarfríir longu um 56 ár!

Oljvinnan

Tað er nokk eingin ivi um, at olja finst við Føroyar, ongantíð betur enn at hon eisini finst á landi, og er tað ein av okkara allarstørstu avbjóðingum, at fá so stóran bita av oljukøkuni sum møgulegt. Her tonki eg upp á okkara frálíku havn og tað stóra økið okur hava á Drelnesi. Okur mugu byrja at smíða beinanvegin, tí «sein kúgv fær skitið gras». Okur mugu nokk gera okkum greitt, at skulu okur fáa oljvinnuna á Tvøroyri, sleppa okur ikki undan at investera í at gera okir klár til teirra og so framvegis, men tað er eingin trupulleiki, fáa okur teir hendavegin.

Seyðurin í býnum

Latið okkum heldur stuðla arbeiði enn arbeiðsloysi

Vit eiga at minnst til, at «álit fólksins fáa vit bert, um vit í verki sýna okkum verður til tess» skrivir Torbjørn Jacobsen í hesi greinini.

Sum limur í Tjóðveldisflokkinum, kundi eg hugsað mær, at flokkurin tók stig til at skipa fyrir seminarum um eitt nú fiskivinnumál, arbeiðsáramál og møgulega oljumál.

Eg haldi, at flokksins støða átti at verið sjónligari í mongum størstum sum viðvíkja føroyska samfelagnum.

Fiskivinnan

Neyðugt er ikki at útgreina tann hurlivasa, sum valdar á fiskivinnu-økinum.

Tjóðveldisflokkurin hefur eina yvirordnaða meining um, at alt hav-øki, undirgrund og tað, sum í henni er, er Føroya fólks ogn. Hetta er ein góð meining.

Tað, sum eg kortini sakni, er politikkurin til dagsins mál, sum t.d. fiskavirki (almenn/privat), fiskiveiði, samanseting av flotanum (trol/hukur) og ávirkanina frá eini møguligari oljvinnu.

Hvat skulu vit halda um allan fiskin, sum fer beinleiðis á útlandska marknaðin? Hvussu fáa vit meiri arbeiði á okkara egnu virkjum?

I sambandi við fiskiflotan eiga vit at minnst til, at meðalaldurin er 35-40 ár. Tað steðgar alt upp skjótt, um ikki ein endurnýgging fer fram her.

Arbeiðsáramál

Tað, sum eg kundi hugsað mær, er, á hvønn hátt, flokkurin kann verða viðvirandi til, at meira verður framleitt her á landi.

Kostnaðarstøði og kappingarføri eru nú í fleiri ár tugd og tannlað. Hvat boð hava vit upp á hetta?

Eg haldi, vit mugu gera okkum greitt, at ein ávisur stuðul til ymisk lið

í eini framleiðslu er neyðugur. Her hugsu eg eitt nú um igongdsetarastuðul, stuðul til flutning, marknaðarføring og ráðgeving.

Vit mugu minnst til, at ein stórir partur av teimum, sum vit kappast við, fáa ymiskan stuðul. Við hesum sigi eg ikki, at vit skulu aftur í 80'ini, men vit mugu heldur stuðla arbeiði enn arbeiðsloysi.

Nógv størri mál

Eg haldi, at vit í Tjóðveldisflokkinum skulu taka okkum tíð og orku at viðgera hesi mál ógvuliga gjølliga, so vit kunnu hava eitt uppaftur betur boð til Føroya fólk.

Mitt uppskot er, at vit koma saman til 1, 2 ella 3 seminar, har vit hava serkøn fólk við, eitt nú arbeiðsgevarar, meistarar, handverkarar, faktfeløg, fiskimenn og onnur. Tað eru nógv onnur størri mál, ið kundu verið tikið fram, eitt nú oljumál, heilsumál, skulamál og mentamál - bert fyri at nevna nøkur burtur úr rúgvuni.

Eg fari at enda hesar reglur við einum broti úr frágreiðingini hjá aðalstjórnarformanni Tjóðveldisflokksins, Óla Holm, til flokkesting, 22.-23. mars 1996.

«Álit fólksins fáa vit einans, um vit í verki sýna okkum verður til tess...»

Torbjørn Jacobsen,
180 Kaldbak

I nógv ár hefur verið tosað um, at nú skuldi seyðurin burtur úr býnum, uttan úslit. Fyri stuttum sá eg aftur eina grein um, at nú skuldi seyðurin úr býnum, tað stóð eisini, hvussu tað skuldi gerast og eitt ógilega groft yvirfær yvir kostnaðin, men ikki eftir einasta orðum, hvar pengarnir skuldu koma frá! Kommunan er fallit og sitandi býráð ætla at brúka milliona-

upphæddir til at deila út til teir, sum eiga jørðina - hetta er ábyrgdarleysur politikkur!

Seyðurin skal úr býnum so skjótt tað figgarliga kann lata seg gera. Kannast skal beinanvegin hvussu hetta kann geras og hvat tað kemur at kosta, og hvussu okur figgja kostnaðin - hetta er ábyrgdarmikil politikkur.

Heri Mortensen